

Evelyn Waugh

RETORN A
BRIDESHEAD

RECORDS SAGRATS I PROFANS
DEL CAPITÀ CHARLES RYDER

Traducció de Xavier Pàmies

El cercle *de VIENA*

PRÒLEG

RETORN A BRIDESHEAD

Quan vaig arribar als barracons de la companyia C, a la carena del serrat, em vaig girar per donar un cop d'ull al campament que em quedava a sota, i que des d'allà es distingia tot sencer enmig de la boirina cendrosa de primera hora del matí. Aquell dia ens en anàvem. Quan tres mesos enrere hi havíem fet cap, l'havíem trobat cobert de neu, i ara hi borronaven les primeres fulles de la primavera. En aquell moment havia fet la reflexió que, per més espectacles desoladors que ens poguéssim trobar, dubtava de tenir-ne mai al davant cap de tan colpidor com aquell; i ara vaig pensar que no me n'enduia ni un sol record alegre.

Era el lloc on s'havia extingit l'amor entre l'exèrcit i jo.

Era on morien les vies del tramvia, i això feia que els soldats que tornaven beguts de Glasgow poguessin dormir arrepatats al seient fins al final del trajecte. De la parada del tramvia al reixat del campament hi havia un tros: un tros que els donava temps de cordar-se la camisa i posar-se bé la gorra abans de passar per davant de la garita; un tros en què l'asfalt cedia el lloc a l'herba dels marges de la carretera. Eren els confins de la ciutat; era on s'acabava el territori atapeït i homogeni dels habitatges i dels cines i començava el camp.

El campament estava en un lloc on, fins no feia gaire, hi havia hagut pastures i conreus; la casa de camp s'alçava encara en un repeu del serrat, i hi havíem tingut les oficines del batalló; l'heu-

ra encara s'arrapava al que quedava de la tàpia d'un fruiterar; darrere dels safarejos encara hi havia mig acre de velles pomeres mutilades. Era un indret condemnat a desaparèixer des d'abans que l'exèrcit hi arribés. Si hi hagués hagut un any més de pau, no hi hauria hagut ni la casa, ni la tàpia, ni les pomeres. Entre els terraplens d'argila ja hi havia feta mitja milla de carretera asfaltada, i, a banda i banda, una quadrícula de rases donava testimoni de la xarxa de clavegueres dissenyada pels tècnics municipals. Un any més de pau hauria convertit aquell espai en una part del barri veí. Ara els que esperaven l'hora de desaparèixer eren els barracons on havíem passat l'hivern.

A l'altra banda de la carretera hi havia, mig amagat fins i tot a l'hivern pels arbres que l'envoltaven i objecte de molts comentaris irònics, el manicomi municipal, amb una reixa de ferro forjat i una portalada senyorial que deixaven en ridícul la nostra tanca de filferro espinós. Els dies de bonança hi distingíem els bojós passejant o corrent pels pulcres caminals de grava i els parterres de plantes ben cuidats, col·laboracionistes afortunats que havien depositat una lluita desigual i tenien tots els dubtes resolts i tot el deure complert, hereus legítims d'un segle de progrés que fruíen de l'herència en pau. Quan hi marxàvem per davant, els soldats els saludaven a crits des de fora de la reixa —«Tingue'm el llit calent, rei, que ara vinc»—; però en Hooper, l'últim caporal que s'havia incorporat a la meva secció, els tenia rancúnia per la vida privilegiada que feien. «En Hitler els hauria enviat a la cambra de gas», deia; «en unes quantes coses hauríem de prendre exemple d'ell».

En aquest lloc, quan hi vam arribar al pic de l'hivern, jo hi havia portat una companyia de soldats forts i animats, perquè entre ells havia corregut la veu que aquell trasllat des de les landes fins a aquesta regió portuària significava que finalment ens

destinaven al Pròxim Orient. A mesura que van anar passant els dies i ens vam posar a treure neu i a anivellar un terreny per fer-hi un camp d'instrucció, vaig veure que la decepció se'ls transformava en resignació. Ensumaven l'olor dels establiments de peix arrebossat i paraven les orelles quan sentien els coneguts sons de temps de pau de la sirena de les fàbriques i de l'orquestra de ball. Els dies de permís rondaven pels carrers i s'allunyaven discretament si veien venir algun oficial, per por de quedar malament davant de la noia que festejaven pel fet d'haver hagut de saludar-lo. A l'oficina de la companyia hi havia un munt de denúncies per faltes lleus i sol·licituds de llicència per motius personals; quan encara era crepuscle, el dia començava amb els planys dels falsos malalts i la cara emmurriada amb mirada penetrant dels agreujats.

I jo, que per principi hauria hagut de dedicar-los tota la meua atenció, no podia ajudar-los, perquè amb prou feines podia ajudar-me a mi mateix. En aquest lloc, el primer coronel que havíem tingut va ser ascendit i destinat a un altre regiment, i el va succeir un de més jove i menys agradable amb qui havien intercanviat destinació. De la tongada de voluntaris que havíem fet instrucció plegats al començament de la guerra quedàvem tot just un grapat d'oficials. Per una cosa o per una altra, quasi tots se n'havien anat: uns, llicenciats per invalidesa; d'altres, assignats a altres batallons; d'altres, destinats al servei de l'estat major; uns quants s'havien presentat voluntaris als serveis especials, un s'havia mort en unes pràctiques de tir, i a un altre li havien fet un consell de guerra; i tots havien sigut substituïts per oficials de lleva. Ara a la sala d'estar sonava la ràdio tot el dia i es bevia molta cervesa abans de sopar; les coses ja no eren com abans.

En aquest lloc vaig començar a envellir als trenta-nou anys. Al vespre em sentia encarcarat i cansat i sense ganes de sortir del

Evelyn Waugh

campament; vaig començar a sentir-me com a propis seients i diaris concrets; tenia per norma prendre'm tres copes de ginebra abans de sopar, ni una més ni una menys, i me n'anava a dormir immediatament després de les notícies de les nou. Sempre estava despert i regirant-me al llit una hora abans del toc de diana.